No. 288. ANNO 1848. ARNHEMSCHE COURANT. Woensdag 15 November.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Ratibor, 9 nov. Er komen alhier veel vlugtelingen uit Weenen aan. Iedereen, die zich niet legitimeren kan, hij zij vreemdeling of niet, wordt onder de militairen gestoken; de andere buitenlanders worden, indien zij aan den opstand deel hebben genomen, verbannen, zelfs al kunnen zij zich legitimeren.

Olmutz, 6 nov. Naar men zegt, zal de heer *Wessenberg*, wiens gezondheid in den laatsten tijd veel heeft geleden hebben, zijne betrekking als minister van Buitenlandsche Zaken en het Keizerlijke Huis, als ook die van president van den ministerraad, nederleggen. Binnen weinige dagen zal, naar men meent, een nieuw ministerie gevormd zijn.

Praag, 8 nov. De terugtogt van *Simonic* wordt bevestigd. Hij was met 6000 man en 12 kanonnen in Gallicië tot Tyrnau voortgerukt. Hongaarsche verspieders hadden de geheele stelling en zwakte van het legerkorps van *Simonic* verraden, waarop hij door 20,000 man Magyaren werd aangevallen. *Simonic*, wiens troepen op hunnen langen togt veel geleden hadden, trok uit Hongarije naar Göding terug. Gedurende zijnen terugtogt had hij veel van de aanvallen der Hongaren te lijden. Deze moeten eene aanmerkelijke magt bezitten: bij Göding zouden 30,000 en bij Presburg 60,000 man staan. De troepen van *Simonic* en *Jellachich* tellen naauwelijks 40,000 man. Ook van Praag zijn reeds onderscheidene korpsen naar het Oostenrijksche leger in aantogt.

Lemberg, 6 nov. De door de alhier voorgevallene gebeurtenissen aangerigte schade is zeer aanzienlijk. Het prachtige stadhuis is geheel afgebrand; bovendien zijn verscheidene andere groote gebouwen geheel vernield.

— De kommandant generaal *Hammerstein* heeft de termijn ter aflevering der wapenen tot den 8sten november verlengd. Alle vreemdelingen moeten binnen drie dagen de stad verlaten.

Weenen, 8 nov. Sedert eenige dagen bevindt zich graaf *Stadion*, oud-minister, te dezer stede. Men meent dat hij minister van Binnenlandsche Zaken zal worden. — De in-hechtenis-nemingen en huiszoekingen duren voort. — Naar men zegt, zullen er alhier een garnizoen van 35,000 man houden. — *Windischgrätz* zal binnenkort, met den Banus, met een leger van 96,000 man naar Hongarije oprukken. De in de zuidelijke deelen van Hongarije staande Keizerlijke troepen, bedragen ongeveer 10,000 man, zonder de ongedisciplineerde Serven en Raizen mede te rekenen; Hongarije zal dus eerlang door 110,000 man worden aangevallen.

Gisteren is de voormalige Keizerlijke Hongaarsche secretaris van Staat, de heer *Pulszky* door de militairen te Enzersdorf gevangen genomen. *Pulszky* was te Weenen de hoofd-agent van *Kossuth*. Door hem hoopt men de draden van den geheelen opstand in handen te krijgen.

Keulen, 12 nov., *des avonds 11 ure*. Te Berlijn heerschte ook gisteren de volkomenste rust. De bekendmaking eener *Koninklijke verordening*, die met toepassing van art. 3 van de wet op de burgerwacht, de burgerwacht van Berlijn ontbindt, heeft *ongewondenheid* en *bezorgdheid* veroorzaakt. De magistraat heeft verklaard, dat het haar pligt niet was thans de ontwapening te doen plaats vinden. De kommandant der burgerwacht heeft echter zijn kommando reeds nedergelegd. Tevens is er eene *proclamatie van de kroon aan het volk* verschenen, waarin de noodzakelijkheid der door de regering genomene maatregelen verdedigd, en de »onverbrekelijke verzekering" gegeven wordt, dat het volk in geene zijner constitutionneele regten gekrenkt zal worden.

De Nationale Vergadering heeft, toen zij om 9 uur hare gewone vergaderzaal gesloten vond, eene morgen-zitting gehouden in het *Hôtel de Russie*, en eene middag-zitting in het *Schützenhause*. In de laatste zitting heeft zij de volgende gewigtige besluiten genomen: 1. Een gedenkschrift over de gebeurtenissen der laatste dagen op te stellen, 2. de aanklagt tegen het ministerie, en 3. de maatregel van weigering der belastingen, door eene commissie in overweging te doen nemen. Men is voornemens heden weder eene zitting te houden. *De afgevaardigde Grabow zou van den Koning den last tot bemiddeling ontvangen hebben.*

FRANKRIJK.

Parijs, 11 nov. Men leest in de *Liberté de ...*:

»Onder de schandelijkste feiten van dezen tijd, moet het revolutionnair cynismus van den baron *Portalis*, oud-raadsheer aan het Koninklijke Hof te Parijs, oud constitutionneel candidaat en emeritus-hoveling van het vorige regeringstelsel, gerangschikt worden. Algemeen gelooft men, dat baron *Portalis* de zoon is van den eersten voorzitter van het Hof van Cassatie. Dit is echter niet zoo. De heer *Portalis* is slechts een verre bloedverwant van den beroemden magistraat, en *Portalis* is geenszins zijn ware naam. Hij heet eenvoudig de heer *Deslukest*. Deze weinig bekende naam voldeed zijnen smaak niet. Derhalve voegde hij dien van *Portalis* hierbij, wegens zijne bloedverwantschap met de beroemde familie van dezen naam. Langzamerhand is de heer *Deslukest-Portalis* eenvoudig *Portalis* geworden. Dit is de man die door de Bergpartij wordt toegejuichd.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 13 nov. Uit Woerden berigt men, dat de onder-kiesdistricten aldaar en in de omstreken vergaderingen hebben gehouden, maar het nog niet eens zijn geworden, waarom er besloten is, om uit al de onderdistricten afgevaardigden, tegen vrijdag den 17den november, naar het hoofddistrict Gouda te zenden, alwaar alsdan 58 afgevaardigden zullen bijeenkomen, om gezamenlijk met de kiezers van Gouda zich over de keuzen der candidaten te verstaan.

— Uit Breda schrijft men ons:

»Op eene ll. zaturdag te Oudenbosch gehouden vergadering hebben zich 54 kiezers voor mr. *F. Jespers*, en 12 voor mr. *P. Gouverneur* verklaard als kandidaten voor de Tweede Kamer. Voor de Eerste Kamer werden genoemd: 1o. de heer *H. P. van den Dries*, 2o. de heer *A. Smits*.

»Overigens schijnen de vroeger opgegeven kandidaten, mr. *L. D. Storm* voor Breda; mr. *F. Jespers* voor Zevenbergen en mr. *K. Meeussen* voor Bergen op Zoom over het algemeen veel bijval te vinden."

— Uit Budel (district Helmond) meldt men ons:

»Hier heeft men hoofdzakelijk het oog gevestigd op de volgende kandidaten der Tweede Kamer: den heer *J. F. van der Heijden* te Eindhoven, gewezen buitengewoon lid der Tweede Kamer of wel den heer mr. *J. B. Bots* te Helmond.

»Als eerste kandidaat voor de Eerste Kamer wordt hier genoemd de heer *F. de Bruin* te Helmond; de 2de is nog onbepaald."

— Een berigt, zoo even van Weesp ontvangen, meldt ons den afloop der vergadering aldaar gisteren avond gehouden:

Er waren 48 van de 69 kiesgeregtigden van het onderdistrict tegenwoordig. De vergadering benoemde eene commissie van liberale personen uit haar midden, waarvan bij acclamatie tot president werd verkozen de heer *L. van der Deijl*. Voorloopig werd eene lijst van kandidaten opgemaakt als: Tweede Kamer, de heeren *van Voorst* te Haarlem, *van Hasselt* te Amsterdam, mr. *Hooft Graafland* mr. *Backer* te Laren. — Eerste Kamer: *Jozua van Eyk* te Amsterdam, mr. *J. Corver Hooft* te 's Graveland, *J. E. Koch* te Amsterdam en *J. G. van Pabst Rutgers* te Hoorn. Voorts werd besloten tot het benoemen eener commissie ten einde zich in verbinding te stellen met de overige onderdistricten en het hoofddistrict.

In Weesperkarspel zijn de kiesbevoegden bijeengeroepen, tegen woensdag 10 dezer. (*De Tijd*)

— *'s Hertogenbosch* 11 nov. In de societeit *de Unie* alhier, ligt, naar men zegt, ter teekening der ingezetenen een request aan Z. M. om hoogstdenzelven te verzoeken de Koninklijke bekrachtiging, verleend op de heffing van 5 pCt. buitengewone stedelijke belasting op de huurwaarde in te trekken.

— Het doet ons genoegen onzen lezers te kunnen mededeelen dat sommige societeiten zich nu reeds beijveren toebereidselen te maken voor het feest van 's Konings-Verjaardag, en dat men, hoe de gemoederen ook mogen gesteld zijn, meer en meer gehechtheid aan het Huis *van Oranje* mag ontwaren.

— Den eersten december aanstaande zal er door de Liedertafel van 's Hertogenbosch een concert gegeven worden ten behoeve van den algemeenen arme.

De zuivere opbrengst van dit zangersfeest zal in de kas van den algemeenen arme van 's Hertogenbosch gestort worden. Voor het eerst zullen er textboekjes van de uit te voeren stukken verkrijgbaar zijn. Verschillende nieuwe stukken der voornaamste meesters, welke daar worden gezongen, zullen naar wij verwachten niet weinig de goedkeuring van een ieder wegdragen.

— Laatstleden woensdag is er in de societeit *de Unie* weder eene vergadering van stemgeregtigden gehouden. Talrijk en aanzienlijk waren de opgekomenen. Velen derzelven hebben treffend gesproken. Wij twijfelen niet of de buiten-gemeenten van dit kiesdistrict zullen zich bij de stad aansluiten, doch vreezen, en wij meenen te regt, dat de plannen dezer vergadering, hoe eenstemmig thans ook gevormd, weldra door tweedragt zullen verijdeld worden.

Wij hopen dat men echter steeds voor oogen zal houden dat men van eigene denkbeelden dikwijls iets voor het algemeen welzijn moet ten offer brengen.

Middelburg, 11 nov. Heden is alhier de aangekondigde vergadering van kiesgeregtigden in het eerste kiesdistrict gehouden. Tot president is benoemd mr. *Ph. van den Broecke*, tot stemopnemers de heeren *H. J. Fak Brouwer* en *A. H. G. Fokker*, tot secretaris de heer *J. J. de Kanter*. Voorts is die vergadering tot nader oproeping in de dagbladen verdaagd. In het vierde kiesdistrict is tot candidaat voor de Tweede Kamer aangenomen mr. ... *van Eck*, advocaat alhier.

† *Doesborgh*, 13 nov. Ter vervulling ... ture van het stads-secretariaat, ontstaan door het overlijden van den heer *J. Langlois*, ... zijn door den Ed. Achtb. Raad dezer stad op ... geplaatst de heeren mr. *C. E. van Tricht*, ... hem, en *A. F. Bloemers*, alhier.

Arnhem, 14 nov. Men leest in de *Zeeuwsche Courant*:

Op verzoek van den heer mr. *G. A. Fokker*, nemen wij hier op, deszelfs missive aan de Redactie van *de Stembus*, van den volgenden inhoud:

Middelburg, den 10 november 1848.

Aan de redactie van *de Stembus*.

In het *vierde* nommer van *de Stembus* wordt als gerucht medegedeeld, dat ik mij in het hoofdkiesdistrict Zierikzee als candidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer zoude hebben opgedaan.

Ik neem de vrijheid te verzoeken om, door opname dezer regelen, aan uwe lezers te willen mededeelen, dat ik mij noch in het genoemd district noch in eenig ander als candidaat voor bedoeld lidmaatschap heb opgedaan, of zal opdoen, en dat mitsdien het u medegedeeld gerucht mijner candidatuur geheel uit de lucht gegrepen en van allen grond ontbloot is.

UEd. Dw. Dienaar,
(get.) Mr. G. A. FOKKER.

— Men leest in het *Handelsblad*:

Gaarne voldoen wij aan het verzoek om onderstaande oproeping aan de kiesgeregtigden in de vijf eerste kiesdistricten van Noord-Holland (Amsterdam met de daaronder gerangschikte gemeenten) in ons blad op te nemen, en daarvan voor ieder kiezer gratis een exemplaar aan ons bureau verkrijgbaar te stellen.

Voorloopig reeds voegen wij daarbij den wensch, dat eene talrijke opkomst van kiesgeregtigden ten bewijze moge verstrekken van den goeden geest, die de Amsterdamsche kiezers bezielt en van het vertrouwen in hen gesteld, die de leiding dezer gewigtige zaak voorloopig hebben op zich genomen.

»*Aan de Kiesgeregtigden binnen Amsterdam en in de onder-districten.*

»Voor de eerste maal zullen de bij de grondwet erkende kiezers hun regt uitoefenen, om de vertegenwoordiging der natie regtstreeks af te vaardigen. Zij zullen dit doen op een tijdstip, dat over de toekomst zal beslissen niet slechts van het tegenwoordig geslacht, maar mede van vele volgende.

»De grondwet heeft aan de natie de regten geschonken, welke haar tot dusver niet waren toegekend. Maar de uitoefening dier regten, de grenzen waarin die zal zijn besloten, de uitbreiding, de beperking daaraan te geven; in het kort, het in werking brengen der grondwet blijft te verrigten. Men juicht toe den vrijzinnigen geest, die bij het vaststellen der herziene grondwet heeft voorgezeten; maar zoo lang de uitvoering, de toepassing der daarin opgenomen beginselen niet plaats heeft in denzelfden vrijzinnigen geest, zal het volbragte werk niets dan teleurstelling te weeg brengen, misnoegdheid kweeken, en de toekomst van het land doen wankelen. De uitvoering zal beslissen of de verkeerdheden, waarover te regt geklaagd wordt, de lasten, waaronder men gedrukt gaat, zullen worden weggenomen en verligt; en of bezuiniging door vereenvoudiging in 's lands financiëelen toestand eenige verademing zal te weeg brengen.

»De weg daartoe te banen, de grondslagen daarvan te leggen, en op die grondslagen een nieuw gebouw op te trekken; dit zal de taak zijn der wetgevende vergadering, die staat benoemd te worden.

»Zij zal omtrent het regt van vereeniging bepalingen tot stand brengen; doch zij behoort geene andere beperkingen daarvoor toe te laten, dan die voor de handhaving der openbare orde en rust volstrekt gevorderd worden, zij zal het plaatselijk bestuur regelen, maar daarbij openbaarheid tot beginsel moeten aannemen, als eene regtstreeksche keuze voor die besturen niet hersenschimmig zal worden. Zij zal de grenzen der kiesgeregtigdheid vaststellen, zich moeten bezig houden met de nieuwe inrigting van het regtswezen, met die van het openbaar onderwijs, van het armbestuur, met zooveel wat op de vrije ontwikkeling van handel, nijverheid en verkeer betrekking heeft, om van meer andere even gewigtige onderwerpen niet te gewagen; en zij zal dit moeten doen in den meest vrijgevigen zin.

»Van de zamenstelling en de werking der vertegenwoordigende ligchamen voor land, gewest en gemeente, zal het afhangen of er eene voldoende hervorming zal plaats grijpen. Voor het gansche rijk zal de eerstkomende wetgevende vergadering die hervorming moeten daarstellen; voor de gewesten en de gemeenten zal zij die moeten voorbereiden en mogelijk maken. Zij zal meer moeten verrigten; zij zal moeten zorgen, dat die hervorming, eenmaal tot stand gebragt, stand blijft houden; dat de natie, voor hare eigen belangen wakende, hiertoe langs den wettelijken weg krachtdadig kunne medewerken. Alles komt dus aan op dat eerste wetgevende ligchaam, en mitsdien op de keuze van hen, die daarin zullen zitting nemen.

»De hartelijke en innige verkleefdheid aan die beginselen bij hen, op wie de kiezers hunne keuzen zullen

vestigen, is mitsdien een vereischte, dat bij de aanstaande verkiezingen niet moet, niet mag uit het oog worden verloren. Geene personen wier meeningen en gevoelens van dien aard zijn, dat zij den zedelijken invloed noodwendig moeten missen, welke de vertegenwoordiger behoeft, zal hij met vrucht werkzaam zijn, geene personen die bekend zijn als erkende tegenstanders van hetgeen de nieuwe grondwet wil, en die niet anders kunnen, dan pogingen aanwenden om het volbragte herzieningswerk door eene onvolledige en manke uitvoering te verlammen; geene van dezulken behooren bij de plaats te hebben verkiezingen in aanmerking te komen.

»Volledige, onbegrensde, openhartige gehechtheid aan de nieuwe orde van zaken; opregte wil om die zonder terughouding tot wezenlijkheid te brengen, zonder door zelfzucht, door eigenbaat of door bloot plaatselijke beschouwingen zich daarvan te laten aftrekken: dat alles werde als volstrekte voorwaarde in de nieuwe vertegenwoordigers verlangd, ja geëischt. Dan alleen is er van die verkiezingen voor de toekomst van het Vaderland heil te verwachten.

»Maar zal de keuze zich bepalen op personen, die aan de vereischten beantwoorden, dan wordt er gevorderd, dat de kiezers, die met de hiervoor opgegeven beginselen instemmen, zich vooraf onderling omtrent die personen verstaan; dat zij niet door versnippering hunner stemmen den uitslag der verkiezing aan het toeval overgelaten; dat zij uit hun midden eenigen met hun vertrouwen bekleeden, die met de door de kiezers verlangde candidaten zich zoo veel mogelijk in betrekking stellen, die het verkiezingswerk leiden, die des noodig in overleg kunnen treden met soortgelijke vereenigingen, die zich elders mogten gevormd hebben; die daar, waar deze nog niet bestaan, het gewigt daarvan doen gevoelen, en het tot stand komen daarvan bevorderen; die eindelijk, zich zelven niet verkiesbaar stellende, hunne medeburgers voorlichten, waar deze dit verlangen, en alzoo eenen arbeid helpen volbrengen, welks uitslag voor het toekomstig lot der natie beslissend kan zijn.

»De ondergeteekenden, doordrongen van het hoog gewigt van het oogenblik, en daartoe van vele zijden aangezocht, hebben zich vereenigd, ten einde al de kiezers in de onderscheidene kiesdistricten van Amsterdam, die de hiervoren geuite beginselen zijn toegedaan, tot eene voorloopige bijeenkomst uit te noodigen, die gehouden zal worden in het gebouw FRASCATI, op dingsdag 14 november aanstaande, des middags ten twaalf uur, om aldaar eene commissie tot voorschreven einden te doen benoemen, en op die wijze te doen voorbereiden datgene, hetwelk alleen, naar hunne overtuiging, aan het werk der verkiezing eenen gewenschten uitslag kan verzekeren.

(was get.)

B. Donker Curtius, H. Croockewit, S. P. Lipman, A. van Geuns, A. Huidekoper, Berg van Dussen Muilkerk, H. Rahusen, H. van Beeck Vollenhoven, S. Cool, J. F. Alberdinck Thym, W. H. Warnsinck Bz., D. A. Walraven, J. F. Broms, Paul van Vlissingen, J. W. Kerkhoven, A. W. F. Herckenrath.

»Ter voorkoming dat welligt andere personen dan kiezers de bijeenkomst bijwonen, worden de heeren kiezers verzocht aan den ingang hun naam schriftelijk bekend te maken.''

ARNHEM, *14 november.*

Door vriendelijke mededeeling zien wij ons in staat gesteld van wege goederhand de volgende lijst van het aantal kiezers in de Geldersche hoofd- en onder-kiesdistricten mede te deelen. Wij moeten hierbij echter doen opmerken dat de opgave uit sommige gemeenten, als Hoevelaken, Zevenaar, Groesbeek en Buren nog ontbreken. Voor *geheel* juist kunnen de opgaven niet doorgaan, daar de termijn van 40 dagen die de gemeente-raden hebben om over de juistheid der lijsten te beslissen, nog niet verstreken is.

Eerste Hoofddistrict Arnhem.

1. Arnhem 556; 2. Rheden en Rozendaal 120; 3. Apeldoorn 111; 4. Ede 119; 5. Renkum en Doorwerth 37; totaal 943.

Tweede Hoofddistrict Harderwijk.

1. Harderwijk en Ermelo 156; 2. Elburg en Doornspijk 99; 3. Oldebroek 46; 4. Hattem 33; 5. Heerde 65; 6. Putten 31; 7. Nijkerk 108; 8. Barneveld 117; Hoevelaken (?); Scherpenzeel 17; totaal (?)

Derde Hoofddistrict Zutphen.

1. Zutphen 294; 2. Gorssel 66; 3. Warnsveld 38; 4. Vorden 31; 5. Hengelo 18; 6. Steenderen 48; 7. Brummen 85; 8. Voorst 135; 9. Epe 89; totaal 504.

Vierde Hoofddistrict Ruurlo.

1. Ruurlo 7; 2. Borculo 57; 3. Lochem 22; 4. Laren en Verwolde 35; 5. Neede 30; 6. Eibergen 42; 7. Groenlo 27; 8. Winterswijk 125; 9. Aalten 45; 10. Dinxperlo 22; 11. Lichtenvoorde 26; 12. Zelhem 17; totaal 455.

Vijfde Hoofddistrict de Stad Doetinchem.

1. Doetinchem stad en Doetinchem ambt 66; 2. Hummelo en Keppel 34; 3. Doesborgh 115; 4. Angerlo 38; 5. Wehl 19; 6. Didam 25; 7. Duiven en Westervoort 47; 8. Zevenaar (?); 9. Herwen en Pannerden 60; 10. Bergh 56; 11. Gendringen 56; 12. Wisch 41; totaal (?)

Zesde Hoofddistrict [illegible]

1. Elst 80; 2. Huissen 32; 3. Bemmel en Gent 74; 4. Valburg en Loenen 78; 5. Dodewaard en Hemmen 34; 6. Echteld en IJzendoorn 41; 7. Wamel 40; 8. Thiel 189; 9. Maurik 73; 10. Lienden 81; 11. Kesteren 42; 12. Wageningen 106; 13. Heteren 49; totaal 917.

Zevende Hoofddistrict Nijmegen.

1. Nijmegen 444; 2. Ubbergen 52; 3. Millingen 20; 4. Groesbeek ?; 5. Overasselt en Heumen 38; 6. Wijchen, Balgoij en Keent 70; 7. Bergharen, Batenburg en Horssen 57; 8. Appeltern 45; 9. Druten 55; 10. Ewijk en Beuningen 60; totaal (?)

Achtste Hoofddistrict Zalt-Boemel.

1. Zalt-Boemel 115; 2. Rossum, Hurwenen en Heerewaarden 39; 3. Dreumel 16; 4. Driel 50; 5. Amerzoden, Hedel en Nederhemert 54; 6. Brakel, Pouderoijen en Zuilichem 25; 7. Gameren en Kerkwijk 41; 8. Haaften en Waardenburg 53; 9. Varik, Ophemert en Est en Opijnen 60; 10. Zoelen en Wadenoijen 80; 11. Buren (?); 12. Beusichem 36; 13. Buurmalsen 30; 14. Culenborg 108; 15. Beest 57; 16 Geldermalsen 38; 17. Deil 51; 18. Herwijnen 36; 19. Vuren 10; totaal (?)

— Het is met groote verwondering dat wij in het laatste nommer van *Overijssel* lazen: »De *Arnhemsche Courant* meent hier wederom genoeg gedaan »te hebben, wanneer zij den naam van professor »*Thorbecke* uitgesproken heeft en vergeet dat deze, »tot dusverre, noch direct, noch indirect iets ver»rigt heeft, wat tot bevordering van de stoffelijke be»langen der natie kon strekken, door onze staatsin»stellingen op die beginsels van eenvoud en spaar»zaamheid te helpen gronden, welke alléén eene »betere toekomst kunnen verzekeren.'' De heer *Thorbecke* heeft niets *verrigt.* Dit zal waarschijnlijk wel zijn, omdat men den heer *Thorbecke* nooit *in de gelegenheid* heeft gesteld om iets te »verrigten.'' Maar welke de beginselen zijn welke de heer *Thorbecke* ten opzigte van de vereenvoudiging en bezuiniging van ons staatshuishouden zal volgen, is genoeg bekend. Wij behoeven alleen te herinneren wat de heer *Thorbecke*, vijf jaren geleden, in *de Gids* schreef, ter gelegenheid van de aankondiging van eene brochure van den graaf *van Rechteren.* Wij deelen hier slechts de volgende uittreksels mede:

»De eisch eener financiëele hervorming, te beginnen met eene vermindering van uitgave, niet van een paar tonnen of millioenen, aan een en ander hoekje afgeknepen, maar met eene doortastende vermindering van het gansche huishouden, is zóó vaak aangedrongen, en in theorie door het gouvernement toegestemd, de feiten zelve spreken zóó luid, dat over de noodzaak geen twijfel meer schijnt te kunnen bestaan. Wij zijn van den weg, met weinig veel te doen. Men vermenigvuldigt de middelen, alsof het, om een groot uitwerksel te verkrijgen, op de menigte, en niet veeleer op de keus en schikking der middelen aankwam. Het verbruik van Staatswege neemt toe; 't geen niet schaadt waar, zoo als in Frankrijk, de inkomsten der burgers gestadig klimmen. Dan wie durft dit ten onzen aanzien beweren?

»Wij hebben vóór 1830 een kostbaar huishouden opgezet, dat, bij rustige welbestuurde krachtontwikkeling van het toenmalige rijk, misschien kon worden goedgemaakt. Die ontwikkeling is plotseling gestoord; wij werden onvoorbereid in een nieuwen toestand verplaatst; wij bragten aan het behoud of de herwinning van verloren uitzigten ontzaggelijke offers; wij verteerden de opbrengst van toekomende jaren vooruit: en hielden evenwel de oude inrigting aan, die, nu van één huis twee waren geworden, in ieder nog meer, dan voorheen, moest kosten.

»Onder zulke omstandigheden bewijst eene regering, bewijst een volk, of zij nog leven genoeg hebben om zich te vernieuwen. Jaren lang was de voorloopige betrekking voorwendsel om niet te veranderen. Hield die maar op, men zou wonderen doen. Het tijdstip verscheen eindelijk. En nu kwamen, alsof de noodzaak eener geheele verandering nog nader aandrang behoefde, nieuwe te-korten en nieuwe belastingen voor den dag.

»Tegen noodzaak, de drijfveer waarop de besluitelooze wacht om te handelen, en die bij ons zoo menigmaal de wijsheid of het regt verving, geldt slechts ééne reden. Het is *onmogelijk*, zegt het gouvernement, op kleiner voet te leven. Betoog de mogelijkheid. Wij behoeven zeventig millioenen. Toon in de bijzonderheden, dat en hoe het kunne gaan met zestig.

»Terwijl men dit beproeft, gelijk de heer *van Rechteren* doet, en vóór hem velen, binnen en buiten de Staten-Generaal, hebben gedaan, lost de vraag, dat men het stelsel zelf van den grond af vervange, zich op in een strijd over enkele posten. Men twist, hoe veel ambtenaren bij een ministerieel departement, hoe veel inspecteurs, ontvangers en commiezen zonden kunnen worden gemist. Dergelijke postengevechten, gewonnen of verloren, beslissen niet. De heer *van Rechteren* heeft dit gevoeld; en daarom, buiten eene gespecialiseerde bezuiniging van vele uitgaven, in andere een slag geslagen. Hij verlaagt de som eener gansche klasse van uitgaven, zonder aanwijzing hoe dit op de verschillende bestanddeelen zal moeten werken. Men vindt dit stout, ja ligtzinnig. Doch zal men ooit op een anderen weg het doel bereiken?

»Stel, Kroon en vertegenwoordiging willen beide steeds de uitgaven tot het volstrekt noodige bepalen. Wat is volstrekt noodig? De begrippen zullen, ook bij gelijken, opregten wil, bij even veel doorzigt, in het oneindige uiteen loopen; niet slechts naar den aard van het stelsel van huishouding, dat men aanneemt, maar in een en hetzelfde stelsel. [illegible] slechts weinige uitgaven, b. v., die voor de schuld, wier grootte, dewijl het onderwerp zelf eene [illegible] rekenkunstige maat heeft, aan geen twijfel onder[illegible]vig is; de meeste, ten behoeve der wezenlijke [illegible]ken van bestuur, zijn enkel wat het onderwerp, niet wat de som aangaat, onveranderlijk. Niemand ontkent de noodzakelijkheid eener uitgaaf voor [illegible] regterlijke magt; maar hoeveel? dit is de vraag.

»Eene persoonlijke moeijelijkheid komt er bij. [illegible] stelsel, dat men uit betere tijden voortzette, heeft, daargelaten zelfs de taaiheid der gewoonte, die [illegible] komstige uitgaven dra onmisbaar doet achten, zekere denkbeelden der publieke behoefte voortgebragt, waarvan vooral zij, die beheeren, zich zeldzaam kunnen losmaken.

»Altoos is *het volstrekt noodige* geen wel begrensd begrip, waaruit men het plan eener begrooting [illegible] kunnen teekenen. Doch al ware zoodanig be[illegible] mogelijk, hoe er binnen blijven? Er zijn ond[illegible] scheiden nuttige uitgaven, in dat strenge plan [illegible] opgenomen, van welke echter een beschaafde Staat, wat hij ook inkrimpe, zich niet mag onthouden. Hoever strekt deze kring, buiten hetgeen onmisbaar is om te bestaan, zich uit? Hier rijst nieuwe on[illegible]zekerheid. En waar is de regel van beslissing? [illegible]

»Neem nu het standpunt van den minister, [illegible] na groote rampen, welke het land deden dalen, [illegible] pligt erkent, om, met betrachting der uiterste [illegible]nigheid, een anderen aanleg van huishouden te ont[illegible]werpen. Zal hij daarbij zijn oordeel, met hoeveel minder, dan tot dusverre, hij in den veranderden stand zou kunnen toekomen, tot eenigen of voor[illegible] men maatstaf durven stellen? Of zal hij, omgekeerd, het voorbeeld volgen van den partikulier, die zijn[illegible] vertering naar het inkomen zet?

»De keus schijnt niet twijfelachtig. Aan den eenen kant eene behoefte, die, in haar geheel, volstrekt geene vaste grootheid is; aan den anderen een [illegible]paald volksinkomen, wel niet met juistheid beken[illegible] maar dat men in allen gevalle, om den vrucht[illegible]venden boom, en de mogelijkheid van toenemenden wasdom te sparen, in het belang van den S[illegible] zelven eer te weinig dan te veel moet aantasten. [illegible] geen voor den partikulier, omdat hij geen we[illegible]vende magt tot uitschrijving van opbrengst be[illegible] dwang is, daartoe zal de Staatsman met vrij[illegible] besluiten, zoo ras hij zich overtuigde, dat, [illegible] gevolge van verminderd volksvermogen en verm[illegible]derde, publieke schuld, de nationale lasten moe[illegible] worden verminderd. Hierop afgaande, zal hij h[illegible] delen, alsof de ontvangst reeds afgenomen, en [illegible] hooging onmogelijk ware. Hij zal, na vaststel[illegible] der posten, voor een hoofd b. v., dat thans [illegible] millioen kost, zes vragen, en hiernaar de inrig[illegible] regelen.

»Schijnt dergelijke bepaling der uitgave, een [illegible] bleek, dat men er in alle onderdeelen mede [illegible] volstaan, roekeloos?

»Men bedenke vooreerst, dat hij, die alle kansen, [illegible] uitkomsten met zekerheid vooraf wil berekenen, [illegible] eer hij tot uitvoering besluit, de uitvoering zelve [illegible] oogen wil zien, noch iets groots, noch iets nieuws [illegible] ondernemen. Geen minister, hoe lang en rijp [illegible] ondervinding zij, kan nagaan, welke gevolgen [illegible] algemeene verlaging van den finantiëlen voet [illegible] het bestuur in alle bijzonderheden zal hebben. [illegible] neer gij een ministerieel departement, dat tot hi[illegible] een half millioen kostte, op twee en eene halve [illegible] wilt stellen, met afschaffing van de helft zijner [illegible]tenaren, mits men u den loop der zamengetrokken werkzaamheden in een duidelijk tafereel afbeelde, zeg dan liever, dat gij niet wilt afschaffen.

»Men bedenke ten andere, welk een voortreffelijk leermeester de nood is. Zoolang men voor een [illegible] drie millioen heeft, schijnt onmogelijk wat, zoo[illegible] men slechts over twee millioen kan beschikken, [illegible] wel gaat.

»De minister is vooral geroepen, de behoeften [illegible] schatten en te verdedigen. Zoo hij die even [illegible] in tijden na groote inspanning of van afne[illegible] vermogen, al is zij wezenlijk nog hetgeen zij [illegible] stout weg dwingt te wijken, de vertegenwoordiging is vooral geroepen, den last altijd en in de [illegible] plaats af te meten naar hetgeen kan worden g[illegible]gen. Belasting is niet op zich zelve een k[illegible] noch de vordering, dat aan den Staat *zoo min[illegible] gelijk* worde opgebragt, juist. Met hetgeen hij [illegible] dien naam afstaat, helpt de burger het gemeen[illegible] opbouwen en onderhouden. Dat, waartoe de bela[illegible] uit haren aard wordt opgelegd, is ook voor den [illegible]zonderen persoon van oneindig hooger waarde, [illegible] hetgeen hij met hetzelfde deel van zijn vermogen, [illegible] dien hij er tot eigen gebruik meester van bl[illegible] kunnen uitrigten. Dan hieruit volgt niet, da[illegible] veel, als de staatsmagt behoeft, door de verte[illegible]woordiging steeds mag worden toegestaan.

»De kroon stelt het benoodigde voor, en [illegible] het in de bijzonderheden. Het zijn de gronden [illegible] haren eisch. De hedendaagsche vertegenwoordiging, met name onze Tweede Kamer, pleegt [illegible] onderzoek dier gronden te verliezen, [illegible] elk artikel en onderdeel, of het niet [illegible] kunnen, met den minister dingt. [illegible] vraag, die zij eigenlijk heeft te [illegible] uit, het gezigt althans van [illegible] begint van onder op, bij [illegible]

...k hoofdstuk der begrooting; men moest telkens van boven, met vermindering der geheele som beginnen, en dan trapswijze afdalen tot de artikelen, zooverre zij in de begrootingswet worden vastgesteld, om er de vermindering over om te slaan. Ook de artikelen zijn nog meer of min omvattende rubrieken, met wier verdeeling de Kamers het gouvernement, meen ik, moeten laten geworden, onder voorbehoud van haar oordeel bij het nagaan der in te dienen rekening.

»Of het bestuur, wat het eischt, schijnt te behoeven, moet zonder twijfel door de Kamers bij de begrooting voorloopig worden onderzocht. Want eene niet wel geregtvaardigde begrooting, nuttelooze uitgave, zou, al ware zij voor het volksvermogen niet te hoog, niet mogen worden ingewilligd. Dan het hoofdonderzoek moet nederkomen op de reden tusschen dat vermogen en den last. De uitgave op zich zelf heeft geen volstrekte grens. Men kon, vonden zij die niet in het beschikbaar deel van het volksinkomen, de nuttige, ja noodige uitgaven in het oneindige vermeerderen. Die grens te bewaken, daartoe is de vertegenwoordiging inzonderheid bestemd. Hier is, ten aanzien èn van den aard en van de hoegrootheid der uitgaven, een, in den gewonen gang van zaken, onverzettelijk beginsel van weigering. Hoe noodig of nuttig het voorgestelde zij, de vertegenwoordiging zal, zoodra de bron, het belastbaar vermogen, afneemt, beperken wat niet uit krachte eener burgerlijke regtsverbindtenis of der grondwet wordt gevorderd. Buiten deze twee gevallen komt tegen de overtuiging, dat eene uitgave te zwaar is, geen betoog van hare onmisbaarheid meer te pas.”

Wij gelooven dat deze woorden luide genoeg spreken. Die het staatshuishouden zóó aanpakt is geen bezuiniger van *bouts de chandelles*. Het is een man die doortast. En doortastende mannen hebben wij noodig, of wij zullen van kwaad tot erger komen. Een nieuw beginsel moet aan onze finantieele huishouding te gronde worden gelegd. Men moet de verteering naar het inkomen zetten. Dit was de leer van *van Rechteren*. Dit is ook de leer van *Thorbecke*, en wij gelooven dat *Overijssel* te loyaal is om niet te erkennen dat zij zich in haar oordeel te dezen opzigte over den heer *Thorbecke* zeer vergist heeft.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, 8 november.

Bij gelegenheid dat onze dagbladen eindelijk publiciteit gaven aan de versiering van onzen minister van Buitenlandsche Zaken met eene der fraaiste Spaansche decoratiën, rigtte een beklagenswaardig houder van Spaansche fondsen, in een der laatste nommers van de *Arnhemsche Courant*, dringende aanmaningen aan bovengemelde Excellentie, ten einde hij niet verzuimen mogt, de regtmatige vorderingen onzer landgenooten, die door de Spaansche bankbreukigheid in ellende ware gestort, bij de regering van Spanje te doen gelden. Ongaarne zou ik de troostende illusie verdrijven, welke voormelde fondsenhouder scheen te koesteren, omtrent de bemoeijenis van den viool-virtuoos aan wien de portefeuille van Buitenlandsche Zaken thans *tijdelijk* is opgedragen. Ik wil hem dus niet onder het oog brengen dat deze *zevende* minister van Buitenlandsche Zaken, in het 7de jaar van WILLEM II regering, slechts een *tijdelijk* minister, dat is een minister *figurant* is; hoedanige ministers wel *definitief* traktementen trekken, vóór pensioenen opgroeijen en decoratiën zamelen; maar, wat de zaken aangaat, niets doen dan dezelve gaande, of liever slepende houden. Zulk een *tijdelijk* of *figurant*-minister neemt evenmin in eene onderhandeling eene energieke houding aan, als hij eenige verbetering brengt in de grofste misbruiken, welke onder zijn departement plaats hebben mogen. Dat alles laat hij aan zijnen opvolger over; aan een opvolger die niet *tijdelijk* zal zijn, gelijk hij, maar *definitief*, gelijk de zes eerste ministers van Buitenlandsche Zaken, gedurende de zes eerste jaren der »ridderlijke” regering!

Intusschen, daar Zijne tijdelijke Excellentie het Spaansche commandeurs-kruis vermoedelijk niet heeft gekregen in zijne blote hoedanigheid van baron BENTINCK, en men ook niet onderstellen kan dat het hem toegewezen werd, als erkenning van zijn muzikaal talent — Zijn Hoog Wel Geboren liet zich namelijk nooit aan het Spaansche hof hooren — zoo kunnen wij wel aannemen dat het hem in zijne hoedanigheid van minister van Buitenlandsche Zaken geschonken werd. In dat geval nu, is het publiek geregtigd om te vragen: Waarmede verdiende onze tijdelijke minister van Buitenlandsche Zaken dat Spaansche geschenk? Waardoor maakte hij zich zoo bemind bij het kabinet van Madrid?

Onze regering heeft, in den laatsten tijd, geen kandidaat, geen ..., geen sterfgeval, geen huwelijk, geene ..., werd er aangekondigd; geene complimenten ... werd er over gebragt; er had ook geene uitwisseling van decoratiën plaats; er gingen geene Leeuwen- of Eikel-ordes naar Spanje. Het was hier dus niet eenvoudig: *Les petits cadeaux entretiennent l'amitié*. Het was eene uit de lucht vallende *gratificatie* — het woord is hier uitnemend gepast — eene *dankbaarmaking* — met welke men zich onzen minister van Buitenlandsche Zaken *bevrienden wilde*?

Men kende hem niet in Spanje, men wist volstrekt niets van hem, maar men herinnerde zich dat een Engelsche lord BENTINCK zeer lastig geweest was ten aanzien van Spanjes trouweloosheid jegens zijne schuldhouders; en daarop achtte men het doelmatig den onzen — gelijk de Russen zeggen — te *enguirlanderen*. Hij kreeg dus eene Spaansche decoratie; wat onze houders van Spaansche schuld zullen krijgen, zal de toekomst leeren. *Va-t-en voir s'ils viennent, Jean; va t'en voir s'ils viennent!*

Intusschen blijkt hieruit geenszins dat het nuttig *voor den lande* is, dat Nederlanders vreemde ordeteekenen mogen aannemen, hetgeen nogtans ons hervormings-ministerie volstrekt in de grondwet opgenomen wilde hebben.

Den 6den dezer heeft te Brussel, de minister van Finantiën aan de Kamer van vertegenwoordigers het budget voor 1849 overgelegd. De begrooting van uitgaven bedraagt, voor dat jaar, 6,653,000 franken minder, dan die van het loopende jaar. Ziedaar dus waarlijk doortastende bezuinigingen ingevoerd! Bezuinigingen, die, te zamen *zes millioen zes maal honderd drie en vijftig duizend franken* bedragen. Men ziet, in België wordt *bewerkstelligd* wat in Nederland *voorgespiegeld* wordt.

In alle takken van bestuur voert de Belgische regering bezuinigingen in. En het is opmerkelijk dat de bezuinigingen *vooralsnog beperkt* geworden zijn, om geene verkregene regten te krenken. Zoo bedragen, b. v., de bezuinigingen op de begrooting van finantiën, voor het eerstvolgend jaar, slechts 372,800 franken terwijl zij in het vervolg meer dan 900,000 zullen beloopen.

Voor het departement van Justitie worden er het volgende jaar, almede 389,819 franken minder gevraagd dan voor dit jaar waren bewilligd.

Voor het departement van Binnenlandsche Zaken bedraagt de aangekondigde besparing 573,772 franken.

Voor het departement van Oorlog zal de bezuiniging 1,410,000 franken beloopen.

Voor het departement van Openbare Werken: 1,216,979 franken.

Voor de Staatsschuld: 2,390,162 franken.

Voor het departement van Buitenlandsche Zaken, waaronder tevens de Marine begrepen is: 500,000 franken.

Meer bijzonderlijk, bedragen de besparingen op de Marine 258,501; en die op de diplomatie: 241,500 franken.

Als voorbeeld van de OPWALLIGHEID onzer regering, om tot bezuiniging over te gaan, kan men hier voegen het de bezoldiging der diplomatische agenten aanhalen. Immers een Nederlandsch gezant heeft, om te Parijs, Londen, Weenen, enz. te leven, niet meer dan een Belgische; dit is vooral waar, omdat de Belgische diplomatie zeer goed bediend is en aan de onze gewoonlijk de loef afsteekt; getuige de onlangs door de Belgische diplomatie in Duitschland verworvene vrijstelling van verhoogde belasting op invoer; eene vrijstelling welke de onze nog niet had verkregen.

Welke is nu de jaarwedde die de Belgische regering voortaan aan hare diplomatische agenten van de eerste klasse, *Envoyés extraordinaires et ministres plénipotentaires*, zal betalen?

Te Londen alleen 40,000 franken; overal elders, hoogstens 25,000 franken.

En wat ontvangen de onze? Het dubbele. Wij hebben geenen enkelen *Envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire* die minder dan 24,000 gulden ontvangt; noch te Brussel, noch te België, noch te Weenen; terwijl onze gezant te Parijs aanmerkelijk ruimer is bezoldigd. Te Londen en te St. Petersburg is het traktement onzer gezanten nog veel hooger.

Waarom nu moeten onze gezanten te Weenen, Berlijn, Brussel ruim dubbel zooveel bezoldiging hebben als de Belgische gezanten te Weenen, Berlijn en 's Gravenhage?

Te Weenen zal, wijders, het Belgische gezantschap geen bezoldigden secretaris meer hebben. Die is er dan ook volstrekt overbodig. Wij zouden er zelfs zeer goed met eenen zaakgelastigde kunnen volstaan, en alzoo eene uitgave van ƒ26,000, op ƒ8,000 kunnen verminderen.

Doch waartoe verder woorden verloren? Is het niet blijkbaar genoeg, dat onze regering niet bezuinigen wil?

In den Belgischen *Moniteur* van 7 november leest men:

»De *Moniteur* van 15 september laatstleden heeft »gesproken van verhoogingen der inkomende regten »op sommige fabrikaten, bij den invoer in de Staten van het *Zollverein*; en daarbij gezegd welke »bewijzen van oorsprong men aan de tolbeambten »des *Zollvereins* zou moeten overleggen, ten einde, even»wel, eene uitzondering ten behoeve van gelijk»soortige in België vervaardigde waren, te doen toe»passen. Al de Staten van het Duitsche Tolverbond »hebben de uitzondering ten gunste der Belgische »voortbrengselen toegestemd. Gelijk de *Moniteur* »van 15 september het had doen onderstellen, zijn »de bewijzen van oorsprong dezelfde, als die welke »ter gelegenheid van het traktaat van 1 september »1844 voorgeschreven zijn.

»Deze bepaling is toepasselijk op den invoer langs »de kantoren van Herbestal, Aken, Kettenis en Stein»fort (Groothertogdom Luxemburg). De tolbeambten »des *Zollvereins* aan deze vier kantoren hebben last »niet alleen om geene verhoogde belasting meer te »vorderen, maar ook *om de reeds ontvangene terug* »*te betalen*, bijaldien de vereischte bewijzen van »oorsprong overgelegd zijn, of nader overgelegd »worden.”

Welnu, heeft onze dubbel bezoldigde diplomatie aan onze landgenooten dezelfde voordeelen reeds bezorgd?

Waarom niet?

Lag de schuld aan de nalatigheid onzer diplomatische agenten in Duitschland? Of bleef de vioolvirtuoos, die onze buitenlandsche zaken bestuurt, in gebreke *bij tijds* de noodige instructiën te geven?

Het doel van ministerieële verantwoordelijkheid is, dergelijke verwaarloozingen der openbare belangen te verhoeden of te straffen.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van de Arnhemsche Courant.

MIJNHEER DE REDACTEUR!

Wij verwachten van uwe onpartijdigheid de plaatsing van het volgende:

In de *Arnhemsche Courant* van den elfden november 1848 wordt gewaagd van de ultra-conservative gevoelens van den heer mr. A. W. ENGELEN, kantonregter te Tiel, dien de overgroote meerderheid van kiezers te dier stede tot haren kandidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer heeft aangenomen. De heer ENGELEN, die de hem te beurt gevallen onderscheiding evenmin verwacht, als door de geringste bemoeijingen van zijne zijde daartoe aanleiding gegeven heeft, staat hier algemeen als een liberaal en cordaat man bekend, en indien geene intrigues en lakenswaardige pogingen van personen, voor wie de kandidatuur van den heer ENGELEN, om geheel andere redenen, een doorn in het oog is, tot het bedoelde berigt aanleiding gegeven hebben, dan begrijpen wij niet hoe men op het denkbeeld dier ultra-behoudende gezindheid gekomen is. Den genoemden lierzang op de grondwet van 1840 kennen wij niet; bedoelt men welligt een gedicht, waarin ENGELEN, naar aanleiding van het Horatiaansche *quid valent leges sine moribus vanae*, etc. betoogt, dat, zonder radicale verbetering van den volksgeest in Nederland, ook de beste grondwet niet voldoende is, dan zien wij ook daarin geen bewijs van ultrabehoudendheid, maar veeleer, dat ENGELEN niet slechts de grondwet, maar ook den geest des volks wil verbeterd en tot meerdere volkomenheid gebragt hebben. Doch, wat daarvan zijn moge, de jongste geschriften van ENGELEN leveren de duidelijkste bewijzen op van zijne echt liberale gezindheid, zoo zelfs dat in eene onlangs uitgekomene recensie, daaraan wel de verdiende lof toegekend, maar de schrijver toch beschuldigd wordt van eene onbillijke en partijdige oordeelvelling over het volharding-stelsel van Koning WILLEM, over de in maart afgetredene ministers, en de door hen ingediende ontwerpen van grondwets-herziening, enz. — Het beweren, dat de Tielsche kiezers geene afschaffing van *het overbodige*, geene bezuiniging en vermindering van belasting zouden wenschen, is te ongerijmd om weerlegging te verdienen; en de Tielsche kiezers hebben ook daarom den heer ENGELEN tot kandidaat aangenomen, dewijl zij weten dat hij een krachtdadig voorstander is van *bezuiniging door vereenvoudiging*.

Eenige kiezers uit het .. de district
van Gelderland.

Aan de Redactie.

Zoo even komt mij de *Arnhemmer Courant* van heden ter hand. Ik vind daarin mijn naam genoemd, in verband met de op mij uitgebragte keuze als kandidaat voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal door de kiezers in het onderdistrict Tiel. Dat men een waardiger keus, ook uit de ingezetenen dezer stad, had kunnen doen — niemand is minder dan ik geneigd om dit te betwisten. Maar ik acht mij verpligt, hier opentlijk te protesteren 1o. tegen de mij daarbij toegedichte gevoelens, waartoe ik, voor zoo ver mij bewust is, noch door mijne woorden noch door mijne geschriften, ooit aanleiding gegeven heb; 2o. tegen de beweegredenen, welke men veronderstelt, dat de groote meerderheid der kiezers zouden bewogen hebben, hunne stemmen op mij uit te brengen. Conservatief, in den zin als het berigt in de *Arnhemsche Courant* bedoelt, ben ik, geneigd om mede te werken tot behoud van het zoo gebrekkige en op verderf van land en volk uitloopende in onze staathuishouding, ben ik nimmer geweest en zal ik nimmer zijn. Integendeel ben ik zoo zeer als iemand overtuigd — zij, die mij kennen, weten het; deze verklaring staat dus hier alleen voor hen, bij wie ik geheel onbekend ben — dat alleen door eene

geheele herschepping van ons belastingstelsel, op vereenvoudiging en bezuiniging gegrond, het toenemend verval, ja de geheele ondergang, inzonderheid van den burgerstand kan voorkomen worden. En droeg ik niet de innige overtuiging met mij, dat deze zelfde en geene andere gevoelens de kiezers van dit onderdistrict bezielden, toen zij hunne stemmen op mij vereenigden, dan zou ik deze gelegenheid aangrijpen, om allen, die door min edele motiven, door lokale of soortgelijke belangen gedreven werden, op het dringendst te verzoeken, niet mij, maar een ander met hunne stemmen te vereeren, of liever te onteeren.

Van de bekende onpartijdigheid der redactie van de *Arnhemsche Courant* durf ik eene spoedige plaatsing dezer regelen te gemoet zien.

Tiel, 11 november 1848.

Mr. A. W. ENGELEN.

(Wij nemen deze reclame gaarne op, daar wij niets liever wenschen dan ons in den heer ENGELEN bedrogen te hebben. Eene opmerking echter moeten wij maken. De heer ENGELEN zegt dat indien de kiezers »door min edele motiven, door *locale* of *soortgelijke* belangen" gedreven werden, hij hen op het dringendst zou verzoeken, een ander met hunne stemmen te »onteeren." En echter toonde onze correspondent uit Tiel ons uit het Tielsche *Weekblad* aan, dat de heer ENGELEN juist beopald werd vooruitgeschoven, omdat men volstrekt iemand uit het *eigen* district wilde hebben, om iemand te hebben die de *locale* belangen, de belangen van het *district* zou voorstaan. Hoe dit te rijmen met de verklaring van den heer ENGELEN? Of heeft de heer ENGELEN het Tielsche weekblad niet onder de oogen gehad?)

Verkiezing.

KIESDISTRICT DOETINCHEM.

Wij zijn door den schrijver, een' aan ons bekenden protestant uit voormeld kiesdistrict, verzocht te plaatsen den navolgenden brief, welken hij aan eenen geloofsgenoot in dat district heeft geschreven.

»Met de grootste bevreemding en niet minder tot mijn innig leedwezen, heb ik uit uwen brief vernomen, dat vele protestanten in dit district het plan hebben om van de aanstaande verkiezing eene godsdienstige partijzaak te maken. Als dat ooit zoo gaat, dan is de toekomst van ons vaderland duister; dan zal de vernieuwde grondwet ons geen geluk aanbrengen, maar slechts godsdiensthaat en tooneelen, der vroegere eeuwen waardig.

»De vernieuwde grondwet moest vereenigingen van *burgers* te weeg brengen; geene cliquen, die allen burgerzin uitsluiten. Wat kan het eener godsdienstige partij schelen, hoe het met het vaderland gaat, of er rust en eendragt worde bevestigd? De triomf harer partij is de leuze, moge daarbij het vaderland te gronde gaan en de eensgezindheid der burgers vernietigd worden.

»Ik bid u, bedenk dit en geef het anderen in bedenking. Wij verwijten den Roomschen partijzucht; wij zeggen, dat zij aan den leiband der priesters loopen. Laten wij hun toch geen regt geven om dat verwijt tegen ons te keeren; wachten wij ons er voor, dat wij niet ons zelve in een ander gareel voegen!

»Wij protestanten beroemen ons op verlichting en vrijheid; — laten wij dan ook door *daden* toonen, dat wij verlicht en vrij zijn. Daartoe behooren wij dan toch wel, bij de uitoefening van ons burgerschapsregt, alle godsdiensthaat en partijzucht te verbannen en onze stem uit te brengen niet als protestanten, maar als *burgers van den Staat*. Wij moeten stemmen op den man van wien wij voor het vaderland en voor ons district het meeste nut verwachten, zonder te vragen: naar welke kerk gaat die man?

»Ik vind het zeer verkeerd op iemand van *buiten* ons district te stemmen. Wij moeten iemand uit ons midden hebben, die onze wenschen en verlangens naar bezuiniging, andere heffing van belastingen als anderzins kan kennen, dien wij als het ware kunnen controleren en voor wien wij in het vervolg een ander benoemen, zoo hij onze verwachting te leur stelt. (1)

»Gij zegt zelf, dat de roomschen de meerderheid der kiezers in ons district hebben. Welnu, dit is immers eene reden te meer, eene *afdoende* reden voor ons, protestanten, om ons met eenige roomschen te vereenigen, ten einde, althans voor de Tweede Kamer, de keuze te leiden op zoodanigen roomsche, aan wien wij burgerzin, bekwaamheid en volharding toekennen en van wien wij weinig partijschap meenen te moeten vreezen. Handelen wij zoo, dan zal bij den benoemde het besef, dat protestanten tot zijne verkiezing hebben bijgedragen, het denkbeeld verdringen van afgevaardigde eener godsdienstige partij te zijn, en hem veel meer aanzetten tot bevordering van burgerzin en verdraagzaamheid, in den geest der grondwet. Doen wij dit niet, en verkrijgt dan evenwel de roomsche partij de bovenhand, dan hebben wij den fakkel der partijzucht aangeblazen, die dan in ons district moeijelijk weder te blusschen zal zijn, en die later misschien de directe verkiezing zal doen verwenschen.

»Om die redenen meen ik, dat wij tot lid der Tweede Kamer zooveel mogelijk moeten pousseren den bij mijnen vorigen brief aanbevolen jhr. VAN NISPEN VAN PANNERDEN. Voor de Eerste Kamer is mij de keuze onverschillig en wil ik wel de heeren VAN HEECKEREN te Angerlo en VAN NAGELL VAN WISCH.

PH."

(1) Dit blijve geheel voor rekening van den auteur. Wij willen er de verantwoordelijkheid niet van op ons nemen en er ons geweten niet mede bezwaren. Het is lijnregt in strijd met onze overtuiging. Provincialismus is eene leelijke eigenschap, maar districtismus is honderd percent erger. Den heer VAN NISPEN hebben wij zelve aangeraden, maar niet omdat hij de man van het district was. Integendeel zouden wij als beginsel stellen: »Kiest zooveel mogelijk, en bij voorkeur, *buiten* het district!"

Advertentiën.

Marktprijzen.

AMSTERDAM, 13 november.

Poolsche *Tarwe* bij partij lager afgegeven, roode met eenigen handel aan cons. tot vorige prijzen; 130 ℔ witb. Pools. *f* 335 bij partij; 130 ℔ b. dito *f* 330; 130 ℔ witb. dito *f* 338; 132 ℔ Rost. *f* 304; 128 ℔ j. Rijn *f* 270; 126 ℔ j. Zeeuwsche *f* 275; 129 ℔ Geld. *f* 248; 132 ℔ j. dito *f* 265; 132 ℔ Kub. *f* 268. — *Rogge* aan cons. verkocht: 118 ℔ Pruis. *f* 140; 127 ℔ Deens. *f* 155; 126 ℔ Pommer *f* 160. — *Garst* prijshoudend; 98 ℔ n. Old. Winter *f* 112; 101 ℔ dito Zomer *f* 115. — *Haver*: 80 ℔ dikke *f* 92. — *Boekweit* prijshoudend en het bij koers ter veil zijnde opgeruimd: 120, 121, 122 ℔ Amersf. Nijk. en Gooijsche *f* 155, 157, 159; 117, 118 ℔ Voorlandsche *f* 136, 138. — Koningsberger *Graauwe Erwten* werden bij gerijven tot $f\,7\frac{3}{4}$ à 9 het mud n. kw. verkocht, terwijl ca. 26 last min of meer beschadigden naar deugd $f\,6\frac{1}{2}$ à $7\frac{5}{8}$ per mud in publieke veiling mogten gelden. — *Koolzaad* ruim prijsh.; verkocht: Vriesch $51\frac{1}{2}$ ℒ; Oostvr. 52 ℒ; Elve 55 ℒ; o. Kromhorn $54\frac{1}{2}$ ℒ; op 9 vat dadelijk en 10. nov. $60\frac{1}{2}$ ℒ; april 62 ℒ; sept. 60 ℒ. — *Lijnzaad* lusteloos; 108. ℔ Libau $f\,217\frac{1}{2}$. — *Raapolie* was vooral dadelijk en op levering williger, op 6/w. $f\,37\frac{1}{2}$; Vlieg. $f\,36\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$; Dec. $f\,35\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ à $\frac{1}{2}$; Mei $f\,35\frac{1}{2}$. — *Lijnolie* op 6/w. $f\,28\frac{1}{2}$; Vlieg. $f\,27\frac{1}{2}$. — *Hennepolie* op 6/w. $f\,35\frac{1}{4}$; Vlieg. $f\,34\frac{1}{4}$. — *Raapkoeken* *f* 60 à 65. — *Lijnkoeken* *f* 8 à 10.

ROTTERDAM, 11 november.

Heden werden verkocht 50 v. Maryland Tabak, per *Garonne*, prijs geheim. — *Tarwe* ter verzending bij partij in entr. 154/2 ℔ Rijn *f* 251; 157, 158/2 ℔ dito, beide *f* 265 in cons.; bij uitslijting 161/2 ℔ Hoogl. Kleefsche *f* 284. — *Rogge* bij partij: 146/2 ℔ Libau *f* 170.

LEIDEN, 11 november.

Boter van *f* 36 tot 40.

SCHIEDAM, 11 november.

Rogge: 154/2 ℔ Wolgast *f* 178. — *Moutwijn* *f* 13.25. — *Jenever* *f* 16 75. — Amst. Proef *f* 18, zonder de belasting en per Ned. vat zonder fust.

'S HERTOGENBOSCH, 8 en 9 november.

Rogge *f* 4.85, *f* 5.15 en *f* 5.35. — *Boekweit* *f* 3.90, *f* 4.35 en *f* 4.65. — *Haver* *f* 2.10 en *f* 2.50.

GRONINGEN, 10 november.

Tarwe met weinig handel in een doen; 127, 130 ℔ j. roode *f* 8 à 9; 116 à 123 ℔ n. roode *f* 5.40 à 6.40. — *Rogge* bij kleinigheden tot vorige prijzen, intusschen moet ook bij partij tot iets boven de notering verkocht zijn; 113, 116, 120 ℔ n. *f* 3.60, *f* 4, 4.40.45; 120, 123 ℔ o. *f* 4.55 à 95. — *Boekweit* prijshoudend; 110 à 116 ℔ grijze Zand *f* 3.. à 4.35; 110 à 116 Veen *f* 3.20 à 4. — Winter-*Garst* vond tot den vorigen koers meer koopers, zijnde er zelfs voor de beste partijen nog iets boven de notering bedongen. Van Zomer weinig ter markt. 94, 96 à 99 ℔ Winter *f* 2.75, 3.05.35; 96 à 99 ℔ Zomer *f* 2.75.80 3.05.10; 107 ℔ Knobbe *f* 3.80. — *Haver* over het geheel meest als voren; 82 à 85 ℔ dikke Brouw *f* 2.75.85 à 3.05.10; 75 à 78 ℔ dito *f* 2.15.25 à 2.45.55; 65, 68 à 72 ℔ witte Voer *f* 1.80.85, 95, *f* 2, 2.10.15; 68, 72 à 75 ℔ zwarte dito *f* 2.05.10, *f* 2 20.25 à *f* 2.40.45 — *Boonen* prijshoudend, *f* 4 à 4.60. — *Gort* op de verlaagde prijzen meer begeerd; grove *f* 6, 6.50; puik *f* 7, 7.50; parel per 100 ℔ $f\,9\frac{1}{2}$, $12\frac{1}{2}$. — *Koolzaad* in een doen, voor enkele knappe partijen is echter de vorige koers bedongen; Oostvriesch *f* 9.50, 10. — De overige artikelen ondervonden weinig verandering.

LEEUWARDEN, 10 november.

Boter *f* 38.50, *Kaas* *f* 15 à 19.

NIJMEGEN, 13 november.

Over het geheel was heden de granenmarkt in eene flaauwe gesteldheid, ofschoon men om te kunnen koopen nagenoeg vorige prijzen moest besteden. Hooglandsche *Tarwe* *f* 9 à *f* 9.50, Oude *f* 10, voor Nieuwe en Oude Cleefsche werd *f* 8 a *f* 8.75 besteed, geringe soorten *f* 7 à *f* 7.50. — *Rogge* *f* 4.75 à *f* 5.20. — *Garst* *f* 3.50 à *f* 4. — *Boekweit* *f* 4 à *f* 4.75. — *Haver* *f* 2 à *f* 2.50, *Erwten* zonder omgang.

Prijs-Courant der Effecten.

DINGSDAG 13 NOV.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koersen 4½ u.
NEDERL., Werk. Schuld à 2½ pCt.	$44\frac{3}{4}$	45	45
» » » 3 »	$53\frac{1}{8}$	$53\frac{1}{4}$	53
» » » 4 »	$69\frac{1}{16}$	$69\frac{1}{16}$	69
Amortisatie-Syndicaat » $3\frac{1}{2}$ »	70		
Handelmaatschappij » $4\frac{1}{2}$ »			
Oostindische Leening » 4 »			
Aand. Rijn Spoorweg » $4\frac{1}{2}$ »	$75\frac{1}{2}$		
» Holl. » » »			
Leen. » » $4\frac{1}{2}$ »			
BELGIE. Leening » $4\frac{1}{2}$ »			
Banc Belge » $2\frac{1}{2}$ »	$36\frac{7}{16}$	$36\frac{9}{16}$	36
Roths., Volksvlijt. » $2\frac{1}{2}$ »	$36\frac{1}{2}$	$36\frac{11}{16}$	$36\frac{5}{8}$
SPANJE. Leen. Ard. v. £ 85 » 5 »	$9\frac{1}{8}$		
» » » 510 » 5 »	$8\frac{7}{8}$	9	9
» Onb. Stukk. » 5 »			
» » 3 »	$24\frac{3}{4}$		
» Binn. 6/m. » 3 »	$17\frac{7}{16}$	$17\frac{5}{8}$	17
» » kl. st. » 3 »			
Ardoin Coup. » »	$5\frac{1}{2}$	$5\frac{5}{8}$	
Passive » »			
PORTUGAL. Te Londen » 3 »	$23\frac{1}{8}$		
» » » 4 »	$24\frac{3}{16}$	$24\frac{3}{8}$	24
Binnenl. à 1 conto » 5 »			
RUSL. Obl. H. 1798/1816, » 5 »	98		
» » 1828/1829, » 5 »	$97\frac{7}{8}$	98	
Cert. » 1831/1833, » 5 »	$88\frac{1}{8}$		
» » » 4 »	$77\frac{3}{8}$		
» bij Stieglitz » 4 »	$76\frac{7}{8}$	77	
Inschr. in Assign. » 6 »			
Cert. van » » 6 »			
POLEN. Certificaten » 4 »			
Aand. met Lot fl. 500. » »	119		
OOSTENRIJK. Metalliek » 5 »	$66\frac{1}{4}$	$66\frac{3}{8}$	
» » $2\frac{1}{2}$ »	$33\frac{7}{8}$	$34\frac{1}{16}$	
Weener-Bank Goll. » 5 »	79		
» » » » 4 »			
AMER. Bank-Act. V. Stat. » »			
Braz. 1824 » »	$75\frac{1}{4}$		
» £ 200. » »			
Peru » »	20	$20\frac{1}{16}$	
Grenada » »	$12\frac{3}{4}$	$12\frac{9}{16}$	
Mexico » »	$19\frac{7}{8}$	20	
Venezuela » »			

Pruis. Loten $159\frac{1}{2}$, $160\frac{1}{2}$.

Effecten-Societeit: Eng. Russen $90\frac{1}{2}$.

Binnenlandsche fondsen waren heden over het algemeen zeer vast; Belgische goed prijshoudend; Spaansche, bij uitgebreiden handel in Binnenlandsche 3 pCts., tot verhoogde koersen te plaatsen; Portugal iets flaauwer; Russische en Oostenrijksche zonder belangrijke variatie; Zuid-Amerika heeft zich goed gesouteneerd.

Laatste prijzen ten 5 ure.

Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. 45; Ard. ℒ 510, 9; Binn. Spanje $17\frac{5}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pCt. Metall. $33\frac{1}{2}$.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 14 Nov. 1 El 9 Palm 6 Duim; gew. [illegible]

De prijs dezer courant is [illegible] in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels [illegible] en voor elken regel daarboven [illegible] centen, behalve 3 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.